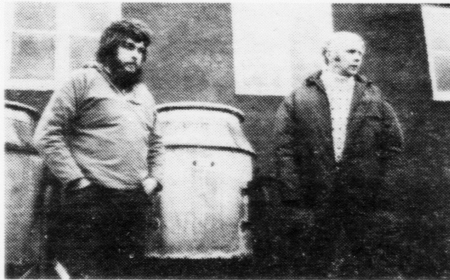

Vitjan á klekistøðini hjá Fiskaaling við Áir:

Skulu hava nýggja klekistøð við Áir

Hava nú umleið 200.000 laksayngul gangandi

Jón Andreasen til vinstri, ein teirra, sum skal hava laksayngul frá Fiskaaling til várs — og høgrumegin Andreas Reinert, livfrøðingur og leiðari fyri royndunum hjá Fiskaaling

Í hesum døgum eru 140.000 norsk laksarogn klakt á klekistøðini norðuri við Áir. Rognini komu úr Noregi við flogfari í desember mánað. Andreas Reinert, livfrøðingur, sum stendur fyrri arbeiðinum, sigur, at tað hevur klakt væl og at lítið er deytt.

Hetta er onnur sendingin av laksarognum, sum P/f Fiskaaling hevur keypt úr Noregi. Tey fyrstu rognini, 120.000 í tali, komu til Føroya tíðliga í 1979 og liva í dag umleið 60.000 laksayngul eftir av hesi sendingini. Hesin laksayngulin verður tann fyrsti yngulin, sum føroyskir laksaalarar til várs fara at seta út. Tað ganga síðani tvey ár, áðrenn laksurin verður dripin og seldur.

Alt ov trongligt

Tað er við at verða alt ov trongligt á klekistøðini við Áir. Samstundis sum tann nógvi yngulin veksur, krevur hann størri pláss. Tí er nú ætlanin at byggja eina nýggja klekistøð við Áir. Endaliga projektið er ikki liðugt, men helst verður bygt í tveimum, soleiðis, at ein bygningur verður til kleking og byrjunarfrøðing, meðan framleiðslan av laksamurti (smolt) skal fara fram í hinum bygninginum.

Bygningarnir, sum verða bygdir beint norðan fyrri hvalastøðina við Áir, koma at kosta góða mill-

ón kr. Ætlanin er at fara undir arbeiðið sum skjótast og fáa tað liðugt longu í ár.

Higartil mest sil

Higartil hevur klekistøðin við Áir fyrst og fremst verið nýtt til kleking og byrjunarfrøðing av silum. Silini verða strokin og rognini klakt her. Silayngulin hevur síðani gingið í kørnum í einar tveir mánaðir og er so fluttur til hyljarnar í Skálabotni.

Fiskaaling leigar ein av bygningunum hjá gomlu hvalastøðini. Tað er ikki av tilvild, at klekistøðin er lögð júst her. Tað er nevniliga so, at ein heit kelda rennur omanfyri Áir. Henda keldan er 14–15 stig heit árið runt, meðan vatnið í ánum hesa ársins tíð liggur um 1–2 stig. Tað heita vatnið verður brúkt undir klekingini og byrjunarfrøðingini og skundar sostatt undir alla gongdina.

Laksaaling framtíðin

Fiskaaling hevur gjørt royndir við ælabogasilum í nógv ár. Árliga framleiðslan liggur nú um 100 tons.

Nú eru menn komnir til ta niðurstøðu, at silini vaksa ikki so skjótt sum upprunaliga hildið. Orsøknar til hetta kunnu vera hitið, sjónum og mögu-

liga eisini saltinnihaldið í sjónum.

Tað visir seg harafturimóti, at føroysk viðurskipti eru sera væl egnað til at ala laks. Tí hevur Fiskaaling eisini keypt tvey mongu rognini úr Noregi.

Andreas Reinert upplýsir, at talan er um eina serliga góða norska laksa-stammu, sum vit kunnu fáa stóran laks av. Hetta er tann laksurin, sum norðmenn selja fyrri rættliga góða pris.

Laksurin skal bítast

Laksayngulin, sum hevur gingið við Áir í skjótt eitt ár, skal bítast út til ymsar áhugaðar í mai mánað. Tá er hann búgvinn at fara í saltvatn.

Tað verða helst triggir avtakarar umframt Fiskaaling, sum ætlar at gera sínar egnu royndir. Til hetta endamálið hava teir longu keypt tveir flóthyljar, sum ætlanin er at hava liggjandi nærhendis Áir. Andreas Reinert sigur, at teir fara at brúka annan flóthylin til sil og hin til laks.

Uppá fyrispurning hvi tað einans eru 60.000 laksayngul eftir av teimum 120.000 rognunum, teir fingi úr Noregi, sigur Andreas Reinert, at tað altið er eitt natúrligt svinn, men at tað hevur verið í størri lagi nú, kemst av, at teir hava havt so lítið pláss á støðini við Áir.

Teir hava tí flutt nakað í flótbúri í Skálabotni og

skulu í næstum flyta nakað í fimm kør, teir hava standandi í húsum í Skálabotni. At tað er trongligt við Áir sæst eisini uttanfyri, tí har gongur eisini nógvrur fiskur í nekrum kørnum.

Úr 3 gr. uppi 20 gr.

Laksayngulin er ójavnur til støddar, hóast hann allur varð klaktur í 1979. Tann minsti er 3 gr., meðan tann størsti er 20 gr. Fyri at fáa smæsta laksayngulin at vaksa skjótari, er neyðugt at hava hann í nakað heitari vatni.

Andreas Reinert sigur annars, at teir hava strokið føroyskan laks har á støðini. Men hetta er smálaksur, sum ikki eignar seg so væl til aling. Gongur alt sum ætlað við byggingini, so hevur Andreas vónir um, at teir kunnu strúka tann fyrsta kynsbúna norska laksin í 1982. Tá skuldi so veruligt grundarlag verið skapt fyrri føroyskari rognframleiðslu eisini.

Uppá fyrispurning um hann heldur, at góðir møguleikar eru at ala laks í Føroyum, sigur Andreas Reinert, at vit hava góðar umstøður til tilika aling, men krevur tað, at menn seta seg væl inn í viðurskiptini áðrenn teir av álvara byrja aling. Kunneiki til frøðing og til sjúkurlaks fiskinum er av ógvuliga stórum týdningi fyrri at kunna reka eitt alibrúk, heldur Andreas Reinert fyrri.

Tað er vorðið alt ov trongligt á klekistøðini við Áir. Hon heldur til í einum av húsum hjá gomlu hvalastøðini

Skattaspurningar

Regin Thomsen svarar

Flutti til Føroya í august 1979

— hvussu við skattinum?

Jeg er flyttet til Færøerne i august 79, og er ansat som lærer. Det eneste, jeg har hørt fra skattemyndighederne er, at jeg har modtaget en selvvurpgåva 1980/81. Jeg vil gerne vide:

1. Hvordan beregnes min skat til Færøerne i kalenderåret 1979?
2. Hvordan beregnes min skat til året 1989?
3. Hvilke tal (hvilken periode) skal opgives på selvvurpgåva 1980/81?

4. Kan renter af gæld i Danmark trækkes fra i den færøske skat og hvordan gør jeg det?

5. Min kone bor i Danmark. Giver det nogle skattemæssige komplikationer?

Venlig hilsen

„Tilflytteren“

ad. 1–3. Tá tygum koma til Føroyar í august 1979, verða tygum fyrstu ferð settur í skatt fyrri skattaárið 1979/80 av mettari inn-tøku í tíðini frá tygum koma og skattaárið út, t.v.s. til 31.3.1980. Henda inn-tøka verður umroknað til eina árs-inntøku fyrri at fáa við progressionina í lands-skattinum. Skattur verður so góldin fyrri tann partin av skatta-árinum, tygum eru skattskyldugur. Aftaná 1.4.1980 verður alikningin regulerað samb. veruliga inn-tøku.

Fyri næsta skattaár, 1980/81, ið rekkur frá 1.4.1980 til 31.3.1981, verða tygum settur í skatt av mettari inn-tøku í hesum sama tíðarskeiði, og verður

alikningin broytt samb. veruliga inn-tøku aftaná 1.4.1981.

Fyri skattaárið 1981/82 verða tygum settur í skatt av inn-tøkuni í 1980, og eru tygum tá komin inn í vanligu gongdina, t.v.s. at tygum í hesum skattaári rinda skatt av inn-tøkuni tygum høvdu í almanakka-árinum framanundan.

ad. 4. Høvuðsreglan viðv. frádrátti fyrri rentu av skuld er, at uttan mun til hvar láníð er tíkið ella hvat endamálið tað verður nýtt til, kann rentan dragast frá í inn-tøku-uppgærdini í Føroyum. Í tí víðfangi kann gerast vart við sundur-býtið í vinnuliga og privata rentu.

Sama er galdandi fyrri rentu av lánun í sehtúsum í út-londum, t.d. í Danmark. Gerast má tó vart við, at um so er at húsin verða út-leigaði, verður rentan frádrigin inn-tøku-uppgærdini fyrri húsin, og kann tá eitt møgult hall dragast frá í inn-tøku-uppgærdini í Føroyum.

ad. 5. Tá konan býr uttanfyri Føroyar, verða tygum skattaður við persónskodu „OL“, t.v.s. sum leysur persónur. Tygum fáa tá í útroknaða lands-skattinum ein brutto-persónsfrádrátt uppá 4.000 kr. Er talan um børn í hjúnarlagnum, og hesi børn hava tilhald hjá mammuni, verður eingin barnafrádráttur veittur í skattinum í Føroyum.